

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Bp.
(Hely)

1916 IX 27
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

352

Hely

Idő

"1916"

Személy

Helyszám

A főváros urai mosakodnak.

A pénzügyi bizottság ülése. — A közgyűlést nem érheti vád, a polgármester működése kifogástalan... — A rendszer gyökeres megváltoztatásáról hallgatnak az urak.

Az utóbbi időben a fővárosi kormányzatnak két utálatos panamája pattant ki: a Zita-kórház és a műszerüzem ügye. Amott városi alkalmazottak — és köztük a tanácsnak egyik tagja is — a beteg katonáknak szánt élelmiszerekből (állítólag minden esetben az ellenérték befizetése ellenében, ami azonban nem igaz), bőségesen éltek, míg a katonák (hányszor és milyen mértékben: ki tudná megállapítani!) silány, romlott, undorító ételt kaptak. Emitt pedig egy ember, akit a város urai ugyyszólván az utcáról szedtek föl és a műszerüzem élére állítottak, a fővárost körülbelül háromnegyed millió koronával megkárosította, de pénzben ki nem fejezhető kárt is okozott sáfárkodásával. A közvélemény a két esettel kapcsolatban a következőket állapította meg:

1. Mind a két botrányt a fővárosi adminisztrációján kívül álló tényező leplezte le; enélkül a Zita-kórházban zavartalanul folyó tovább a finom élelmiszereknek idegen utra irányítása és a sebesült katonáknak pondrós ételekkel való üdítése; ugyszólván Dénes ur is vigan folytathatná tovább gyönyörű üzleteit.

2. Ha két ilyen csuf botrányt a fővárosi

adminisztráció belülről nem tudott észrevenni és kiirtani, akkor jogosan föltehető, hogy van ilyen még több is — a derék adminisztráció miatt lehet akárhány! —, csak éppen a Fényes Lászlóhoz hasonló ügyes és egyáltalán becsületes riporterek hiányoznak.

3. A lopások, csalások és visszaélések fővárosi hivatalnokok, tisztviselők elnézésével, vagy egyenes közreműködésével történtek és — Bárczy polgármester mai szavai szerint is — „ha a kirendelt emberek közül csak egy lett volna, aki kötelességét szigorúan teljesítette volna, ez nem történhetett volna meg.” Tehát egy sem volt. Valamennyi vagy tehetetlen, vagy bűnös. És bizhatunk-e abban a rendszerben, amely csak tehetetlen vagy bűnös hivatalnokokat tud kiállítani a közérdek és a közvagyon ellenőrzésére?

A közvéleményben igenis él, erősen él az itt vázolt fölfogás és ezt szónoklatokkal — bármilyen kitűnő szónok legyen is Vázsonyi és Bárczy — ellensúlyozni nem lehet. A fővárosi panamás gazdálkodásában való hit eddig is meglehetősen elterjedt volt, most azonban általánossá lett. Hasztalan igyekeznek a két konkrét eset jelentőségét lekicsinyíteni,

a közvélemény azt mondja: eresszétek rá a gyanus (és több mint gyanus) esetekre az összes Fényes Lászlókat, hadd vizsgáljanak meg ezek korlátlanul mindent és ha ezek rendben találják a dolgokat, akkor elhiszük, hogy csupán csak ez a két fekély volt a fővárosi kormányzat testén, több nincs. De így? A belső ellenőrzésben a két eset után nem lehet bizni, a külső leleplezés pedig nehéz és ritkán sikerülő dolog. Sokan vannak, akik tudnak egyet-mást, kis dolgot, nagy dolgot, bizalmas körben beszélgetnek is róla, de ki bírja kívülről megszerezni a bizonyítékokat? Bizonyítékok — teljesen döntő bizonyítékok — nélkül pedig eljárást indítani nem lehet, egyrészt, mert rögtön megindul az eltussolás, másrészt, mert a bizonyítás nemsikerülése esetén a vádló kerül bajba.

Igy áll a dolog. És ezért egészen kárba vesztettnek tekinthető Vázsonyi és Bárczy urak fáradozása, amelyet a pénzügyi bizottság keddi ülésén kifejtettek, hogy fehérre mossák a szerecsent. A bizottsági ülésen a napirend előtt felszólalt Vázsonyi.

Az ügy helyes elintézése — mondotta egyebek között — csak itt történhet, különben annak a fölfogásnak adnánk tápot, mintha akkor, amikor visszaélések fordulnak elő, ezeknek a megtorlására nekünk idegen segítségre volna szükségünk. Továbbá, hogy az idegen segítség nélkül a visszaélések megtorlása nélkül maradnának. Az első kijelentés, amelyre szorítkozom a magam és mindnyájunk nevében az, hogy nem tartunk ott, hogy erkölcsi importra van szükségünk. Ha visszaélés fordul elő és ha bármikor hozzám vagy más bizottsági tagtársamhoz fordul valaki, akinek adatai vannak, eléri azt, hogy ezek a visszaélések kellő

forum elé jussanak és megtoroltassanak. Azert kell ezt erősebben hangsúlyoznom, mert az egész visszaélési ügynek tulajdonképen az a körülmény kölcsönzött fatális látszatot, hogy *kivülről* indult meg, a publikum előtt azt a hiedelmet keltvén, mintha külső beavatkozás nélkül lehetetlen lett volna ezeket a vádakait emelni és lehetetlen lett volna kideríteni a visszaéléseket.

Soha oly kelletlen és fájó érzéssel nem szóltam föl, mint midőn ez a kérdés került a biztonság elé. Valóságos torturát kell elszenvedniök heteken keresztül mindazoknak, akiknek bármilyen csekély szerepük van Budapest székesfővárosi közgyűlésén, mert legyünk azzal teljesen tisztában, hogy amikor a Zita-kórháznak *egy alárendelt közeget* visszaélesek elkövetésével vádolták, majd midőn később a Műszerüzem igazgatója ellen emeltek vádat, *a vádaskodás nemcsak ezekre redukálódott* és azokra, akik a szükséges kontroll elmulasztották, hanem tovább ment és *ezt összefüggésbe hozták a város és az egész közgyűlés szellemével*. Tehát eszerint mint közgyűlési tagok felelők mindannyian azért, ha valamelyik kórházból az élelmezési tiszt hazavisz sonkát vagy zsírt! Nekem tehát ezenül őrt kell állanom az összes kórházakban, fürdőkben, mert ha valaki e helyekről valamit hazavisz, azért mint közgyűlési tag felelős vagyok.

Az ügynek ezen a „vicces” beállításán az urak derültek. Vázsonyi ismeri kollégáinak nivóját és a hatás kedvéért leszáll erre a nivóra. De *elhárítja Vázsonyi a közgyűlés felelősségét a műszerüzem dolgában is*.

Hogyan lehetséges — kérdi —, hogy ennél az esetről is hallok hangokat, amelyek ismét *a közgyűlést akarják felelőssé tenni* azért, hogy a Műszerüzemnek tisztelt igazgatója, a vád szerint, méltóztatott visszaéléseket elkövetni, *a kontrolra hivatott tisztviselőknek hanyagsága következtében*, akik ezt észre nem vették. Mielőtt az üzemekről általában szólnék, ki kell emelnem, hogy ez a Műszerüzem tulajdonképen nem is tartozik az igazi üzemek közé. Ez a Műszerüzem nem közgyűlési határozatból keletkezett. *Ez a tanács legsajátabb alkotása*. Nem állapítható meg a közgyűlés felelőssége azért, ha ez üzemnél visszaélést követnek el. A közgyűlés tagjai felelősek azokért a határozatokért, amiket a közgyűlésen meghoznak és felelősek azért, hogy felelősségre vonják-e azokat, akik kiderült hanyagság, visszaélés esetén megérdemlik a felelősségrevonást. Más felelőssége a közgyűlés tagjának nincs. A közgyűlésnek e bevonása méltatlan és nem tudom, mi esoda célokat követ.

Tehát nem a közgyűlés, hanem a tanács a felelős. Amde bátorkodunk Vázsonyitól megkérdezni: *Vajjon a tanács nem a közgyűlés teremtménye?* Ki választja a tanácsot és a főtisztviselőket? Ki oktroálja be a hivatalnoki státusba tehetetlen atyafiságát és kor-

teseinek pereputtyait? Nem a városatyák, akikből a közgyűlés összetevődik? És a közgyűlés kinek a teremtménye? Nem a virilizmusé és a cenzusos választójogé? Kerülhet ki ebből a választójogból olyan közgyűlés és ennek a közgyűlésnek az akaratából olyan adminisztráció, amely földadatának magaslatán áll, amely a közérdeket helyezi a magánérdek fölé (nem pedig megfordítva) és amely méltó Vázsonyi védelmére? ... Valamikor Vázsonyi a választási rendszerben látta a bajok gyökerét és meg volt győződve arról, hogy *ebből a rendszerből nem is kerülhet ki jó közgyűlés, jó adminisztráció*.

Vázsonyi még hosszasan beszélt a maga tisztes multjáról és azokról az érdemeiről, melyeket ő és Bárczy meg ez a kitűnő közgyűlés az üzemek községecsítése körül szerzett. Hát erre csak azt mondhatjuk: Lehet valaki egyénileg tiszta jellem — és Vázsonyi bizonyára az — és mégis lehet egy korrupt rendszernek a támogatója, az oszlopa. Ami pedig a községecsítés körül szerzett érdemeket illeti, nem akarunk most részletekbe bocsátkozni, csupán csak a Városi Villamos „községecsítésével” kapcsolatos dolgokra bátorkodunk szerényen rámutatni.

Vázsonyi után Bárczy polgármester beszélt. Ismertette a két szimpatikus panamát. Elmondta, hogy a Műszerüzem tavaly hamis mérleget csinált. (*Belső ellenőrzés!*) Kijelentette, hogy „ilyen esetek mindig fognak előfordulni és itt egyebet nem tehetünk, mint példásan meg kell torolni az ilyen eseteket...” (Ugy-e, ha egy kellemetlen újságíró kikaparja!? És *megelőző* rendszert, szigorú *belső* ellenőrzést, protekciós Dénesek távortartását lehetetlenségnek véli a polgármester ur?) „Valamennyiünknek az a meggyőződése — mondotta még Bárczy —, hogy itt egy föltétlenül tisztességes, korrupciómentes rendszer uralkodik...” Lehet, hogy a városházi uraknak ez a meggyőződése, valamennyinek, Vázsonyinak is. De ha Budapest népét meg lehetne szavaztatni! Szerencsére, ettől a veszélytől egyelőre nem kell tartani.

Tehát Vázsonyi kiállította az erkölcsi bizonyítványt a közgyűlésnek és ezzel a rendszernek is, Bárczy kiállította a közgyűlésnek, a tanácsnak és önmagának és ezzel minden rendben van, a közéletelés jó, a közvagyon nem harácsolják ésatöbbi.